

Cestni rop. V Celovcu so zaprli brezposelnega mesarja Jožefa Meinhard, ko je prodajal uro. To uro je namreč pred par tedni neki gospej na cesti oropal.

Pri streljanju na šajbo v Saifnitzu se je sprožila neka puška. Krogla je zadela deklo Ano Melcher pri levem očesu in jo je težko ranila.

Zaprli so zaradi nevarne groznje čuvaja Jakoba Sobbe v občini Mallenitz. Grozil je sosedom s sekuro.

Grozna smrt otroka. Posestnica Petschak pri Zg. Beli pustila je 4 letnega otroka pod varstvom 11 letne hčerke Kristine. Ta je šla v hlev. Medtem je prišel otrok h peči, obleka je pričela goreti in mala je dobila tako hude opekline, da je v grozovitih bolečinah umrla.

Ustrelil se je v Celovcu natakarski učenec Vincenc Altenhuber. Bil je kmalu mrtev. Vzrok samomora je baje nesrečna ljubezen.

Obesil se je v Kirschbachu pri sv. Mohorju hlapec Jakob Buchacher iz neznanega vzroka. Mrtvega so našli v dervarnici viseti.

=====

Jako koristno

je, ako ne zmanjka v otroški sobi nikdar Scottove emulzije. Mali jemljejo smetanasti preparat radi, dostikrat celo tako radovoljno, da sami zanj prosijo.

**SCOTTOVA
EMULZIJA**

je prav izborno sredstvo za izboljšanje

== pri kašlju ==

in mnogokrat preiskušeno varstveno sredstvo proti vednemu prehlajenju naših malih.

Pri nakupu zahtevajte izrecno Scottovo emulzijo. Znamka „Scott“, je, ki je nad 35 let veljavna za dobroto in vpliv jamei. Cena originalne steklenice 2 K 60 h. — Se prodaja v vseh apotekah.

Edino prava in
zanesljiva
„riska“
—
zanesljiva
Scottova
vzroka zdravila

Oskrbovanje goveda in svinj v splošnem in posebnem.

Da imamo pri govedu kakor tudi pri svinjah največji možni dobiček in pri reji najlepše uspehe, je potrebno tudi dobro oskrbovanje in negovanje.

Namen, ki ga zasledujemo pri tem je, ohraniti živino kolikor mogoče zdravo, ker je med zdravjem in porabnostjo živine zelo ozka zveza. Samo zdrava živina je dobro porabna in dobičkonosna.

Iz gospodarskih razlogov se do živali stavijo večkrat zahteve, ki jih trajno ne morejo izvrševati, ne da bi trpele veliko škodo na svojem zdravju. Saj je na primer znano, da postanejo krave, ki dajejo zelo mnogo mleka, prav lahko tuberkulozne. Pri zgodaj zrelih svinjah nazadnje plodovitost. Tako je enostransko višanje porabnosti vedno zelo nevarno za zdravje živine. Tem bolj važno bo torej za praktičnega živinorejca prašanje, kako naj s pravilnim oskrbovanjem in negovanjem živine vse te nevarnosti po možnosti zmanjša in omeji.

To pa se posreči le tedaj, če se pri vsem tem opiramo na podrobno znanje vseh pojmov, od katerih je zdravje in uspevanje živine odvisno.

Umevanja za pravilno oskrbovanje živine pa je doslej med ljudmi žalobno zelo malo. Da živali ravno v tej stvari zanemarjamo, v tem tiči vzrok za neštete bolezni pri živini in za mnoge izgube pri živinoreji. Nobena žival pa ni za oskrbo in nego tako hvaležna kakor svinja.

Med pogoje, ob katerih se pri živalih ves življenjski proces vrši redno, mirno in nemoteno, spada v prvi vrsti zrak (oziroma kisik, ki ga ima), ki ga žival ne more ne en trenutek pogrešati, nato hrana in razen obeh še svetloba in toplota.

Zdravje živali je odvisno od neprestanega dobivanja svežega kisika z zraka, ki oskrbuje premeno plinov v plućah (prestop kisika v kri in oddajanje ogljikove kisline iz krvi), in zato lahko zrak štejemo tudi med neobhodno potrebna živila. Čisti zrak je mešanica 21% kisika in 79% dušika. Če se to razmerje spremeni ali pridejo v zrak še druge sestavine, se skvari in postane nezdrav. Zdravju škodljiv in naravnost nevaren vpliv takega skvarjenega zraka prihaja v vpoštev pred vsem v zaprtih in ne dovolj prezračenih prostorih, kakor so ozki, prenapolnjeni in slabo prezračeni hlevi, zaprti železniški vozi, v katerih se živina dalje časa nahaja.

V takih prostorih se množina kisika zmanjša, ker ne prihaja od zunaj dovolj svežega zraka. Poleg tega pa se še poveča množina škodljive ogljikove kisline, ki jo živali oddajajo pri dihanju in ki se tvori v hlevu z razkrajjanjem gnoja.

V slabo prezračenih hlevih se opaža tudi, da se poviša množina amonijaka, ki je v zraku. Ta plin na-

staja pri razkrajjanju gnoja in se lahko opazi po svojem ostrem, bodečem duhu, ki sili na kihanje in kašelj.

Končno moramo seveda tudi opomniti, da določa vrednost zraka tudi množina vlage, ki jo ima.

Toplota zraka je tudi pomembna za zdravje, ker je mnogo odvisno od tega, da si ohrani žival lastno telesno toploto kolikor mogoče enakomerno in nespremenjeno.

Mraz škoduje posebno mladi živini, če dolgo časa trpi vsled njega. Velik del hrane se porabi za potrebno toploto in ne more priti v korist telesu samemu; živina zaostane v rasti.

Za mraz so posebno občutljivi mladi prasci in zato glejmo, da se nam ne skotijo po zimi.

Huda vročina škoduje živini in sicer tem bolj, čim bolj vlažen je zrak. Pri veliki vročini se prav rado zgodi, da debele svinje pocepaajo.

Končno moramo med pogoji za življenje navesti še luč, ki je kakor zrak, hrana in toplota, potrebna. Kako zelo je solnčna luč potrebna za življenje, to vidimo najlepše pri rastlinah. Sveža zelena barva, dišeče in aromatične snovi, vse to se razvije samo pod ugodnim vplivom luči. Rastline, ki zrastejo v temi, imajo mnogo vode, nabreknejo in dobijo nezdravo žolto barvo. Dasi vpliv luči (solnčne) na živali ni tako velik kakor na rastline, vendar se na vsak način pozna in uveljavja. Svetloba poživlja delovanje živcev in pospešuje premeno snovi. Živali, ki stojijo dalje časa v temnih hlevih, postanejo leni in izgube živahnost.

Pomanjkanje svetlobe se kaže posebno pri plemenski živini in pri mladi živini, ki še raste, na ta način, da živina zvidoma slabo uspeva.

Tudi ne smemo prezreti ugodnega vpliva solnčne svetlobe na razne klice in trose bolezni (bakterije), ki jih zadržuje v rasti ali naravnost pokončuje. V temnih in vlažnih stajah pa vsi ti povročitelji raznih bolezni veselo uspevajo in se krepko držijo.

Čim več mora biti živina v hlevu, tem bolj moramo skrbeti za to, da bo tudi v hlevu imela vse, kar je za življenje potrebno. V tem oziru se posebno pri svinjah mnogo greši. Večinoma so svinje obsojene k temu, da morajo vse svoje življenje prebiti v temnih, zatohlih luknjah ob nenaravni hrani, ne da bi imele kdaj luč, sonce, zrak in svobodno pašo.

Zato se nam ni treba prav nič čuditi, če izgubijo svinje v takih nenaravnih razmerah svoje naravno varstvo, odpornost, če se omehkajo, postanejo dovzetne za vse mogoče bolezni in če hitro kaj nalezajo. V naslednjem hočemo opozoriti na oze zdravstvene temeljne pogoje, ki jih mora splošno vsak hlev izpolniti, če naj živina, ki stoji v njem, uspeva:

1. Hlev mora biti suh in topel. Da se to doseže, ne smejo ležati njegovi temelji preniško, ker sicer voda ne more odtekati. Če so tla nepremočna in vlažna, gre vlaga po zidovju kviku in ga naredi vlažno. Vlažno zidovje pa zelo otežuje premeno hlevskega in zunanega zraka, jemlje svoji okolici toploto in viša življenjske zmognosti raznih plesni in bakterij, ki se ga drže. Navadna posledica je, da se živina prehladi in splošno slabše uspeva. Kadar se stavijo novi hlevi, se naj temelj prej osuši.

Zidovje naj bo narejeno iz gradiva, ki prepušča zrak, ki je porozno. Delati zidovje ali stene v predelkih v svinjskih hlevih, kjer se rede svinje za plemo, iz cementa ali betona, pa je popolnoma pregrešno. Take stene so premrzle in že sama izkušnja je pokazala, da v takih hlevih živina ne uspeva.

2. Tlak v vsakem hlevu mora biti nepremočen. Sicer gre gnojnica v tla, se tam razkaja, izhlapeva nazaj v zrak in ga kvari.

3. Hlevski zrak mora biti čist. To se doseže s primernim zračenjem, najboljšo s posebno ventilacijo, pri kateri gresta slab zrak in sopuh skozi lesen dimnik ven in prihaja pod stropom svež zrak v hlev. Preprih pa ne sme biti v nobenem hlevu.

4. Hlev mora biti primerno topel. Za mlado živino mora biti, kar se tako samo po sebi razume, bolj topel kot za staro. Najprimernejša toplota je od 12° do 15° C.

5. Hlev mora biti primerno svetel. Treba je torej za hlev dovolj oken. Tudi se svetloba hleva poveča z večkratnim beljenjem. Z beljenjem se tudi umorijo razni povzročitelji bolezni, ki se drže sten. Vsak hlev bi se moral vsako leto obeliti.

6. Notranja oprava hleva mora biti primerna vsem ostalim zdravstvenim zahtevam.

Posebno važno je, da so jasi in korita dovolj nizka in tako narejena, da se lahko osnažijo. V svinjskih hlevih je jako primerno, če lahko napravimo posebna krmišča, kjer se krmijo vse svinje ob enem.

7. Ležišče živali mora biti mehko, toplo in suho in tako, da popije vsako tekočino. Z zdravstvenega stališča se mora zahtevati, da se naj strelja vsaki dan ob novi in menja, ker se z razkrajjanjem strelje, scalnice in blata tvorijo razni zdravju škodljivi plini.

Glede izbire strelje so merodajne krajevne razmere. Najboljša strelja je pač le slama, posebno tedaj, če je zrezana približno 20 cm dolgo, ker se je pri tem precej prihrani. Glede šote treba omeniti, da je za svinjsko

streljo manj pripravna. Opazilo se je namreč že, da so prašički na šotni strelji oboleli. — Po zimi se mora bolj obilno nastiljati ko po leti.

8. Vsak mrčes se mora iz hleva po možnosti odstraniti in pregnati. V svinjskih hlevih se prav rade vgnezdijo podgane, ki svinje zelo načnejo. Če požre svinja ikarsto podgano, lahko postane sama ikarsta. Zato moramo gledati že pri stavbi svinjskega hleva na to, da za podgane ne bodo ostala nobena skrivališča in zavetišča. — Tudi je dovolj sredstev na razpolago, če hočemo zatirati podgane.

Mnogo trpi goveda v hlevu navadno od muh. Muh se obrabimo v hlevih na ta način: med toplim časom gledamo na to, da so hlevi kolikor mogoče hladni, zatennimo jih z oknicami ali zavesami, škropimo tla in gledamo povsodi na kolikor mogoče veliko snago. Ko hlev belimo, dodamo beležu nekoliko galuna.

9. Kakor vsako živo bitje, potrebujeja tudi svinja in govedo snage. To velja v posebni meri o svinji. Saj je popolnoma zageženo, če mislimo, da svinja ljubi in hoče imeti nesnago. Če je svoje življenje zaprt v svinjak in ima na razpolago, da se giblje in sprehodi, samo gnojišče, še nikakor ne smemo misliti, da ljubi nesnago.

Pri govedu in pri svinji je zelo važna snaga kože. Koža nima samo naloge, da izloča razne škodljive snovi (pot, loj za mast kože), ampak služi tudi za dihanje in zato je zelo važna, da njene luknjice niso zadane z nesnago. Dobra snaga je pol krme, pravi star pregovor, in resničen je. Govedo se naj vsak dan s ščetjo po celem telesu pokrtiča. Teleta pa odrgamo s šopom slame.

Velike množine nesnage operemo z vodo. Po leti se zelo priporoča kopanje živali, ki ga v času vročine svinje najbolj potrebujejo. Kakor govedo, gredo tudi svinje zelo rade v vodo. Kjerkoli se da, poskrbimo za to, da se bodo svinje lahko kopale. Če pa ni mogoče, jih polvajmo z vodo in na ta način umivajmo. Kjer skrbimo na ta način za svinje, se nam ni treba bati, da bi dobile uši ali razne kožne bolezni.

Če ima govedo mnogo uši, ga je dobro ostriči. Uši preganjamo na ta način, da spiramo živino s 5% mešanico lizola ali kreolina, sabadilovega jesiha ali pa da jo mažemo s svinjsko masjo, ki smo ji dodali nekoliko petroleja. Zanjde sredstvo je posebno pri svinjah zelo uspešno, mora pa se čez nekaj dni ponoviti, ko izlezejo iz gnid mlade uši.

Pri govedu, ki se ne pase, ampak stoji v hlevu, moramo posebno paziti na oskrbovanje in nego parkljev. Vsled predolgih parkljev dobe živali slabo stoječe noge in biki težko skačejo. Parklje, ki so predolgi, porežemo s posebnimi škarpami ali jih odsekamo z dletom. Najboljše je, če opravi to delo podkovač.

Že takrat, ko smo govorili o prehranitvi goveda in svinj, smo omenili veliki pomen, ki ga ima za svinje gibanje na prostem zraku; kjer ni pašne, tam se mora poskrbeti za to, da se živina lahko vsaj v okolih giblje. V okolih mora stati drevje, da lahko živina dobi po potrebi tudi senco.

Tudi je dobro, če se v svinjskem okoliu postavi mala baraka, kamor gredo svinje v deževnem vremenu ali pa po noči. Po leti so lahko svinje tudi vso noč zunaj. Kakor svinje, lahko tudi govedo prenoči na prostem.

Tudi ne smemo pozabiti, da je gibanje na prostem v svežem zraku posebno dobro za breje krave in plemenske bika.

Končno moramo omeniti še eno točko, ki spada tudi v poglavje, ki govori o oskrbovanju in negi goveda in svinj, to je vsakdanje pozorno opazovanje, kako se živina počuti, ali rada žre ali ne itd. Na ta način lahko vsako nerednost ali nepravilnost še o pravem času zaznamo in si še o pravem času poskrbimo živinozdravnikovo pomoč.

(Gosp. Glasnik.) pl. Naredi.

Prošnja.

Bodite tako dobri in dajte

vbogim pticam

živeža! Saj vidite, da je huda zima; povrnilo vam bodo po leti tisočkrat! — Imejte tudi z živino usmiljenje, da ne bodo v zimi trpele; dajte s tem lepe izglede o milosti, posebno otrokom!

Draginja živeža je že naravnost neznosna postala. Zato moramo sedaj zelo umno gospodariti. Tako se n. pr. Vaši stroški znatno zmanjšajo, ako rabite pomožna sredstva za kuhanje, kakor so Maggijevi izdelki; ti so povsod dobro znani in se odlikujejo po nizki ceni, katere je že od nekdaj vedno enaka.

Znizanje vozilne za Tomazevo moko. Ker dovolj železniške uprave do 15. maja 50%, no znizanje vozilne za Tomazevo moko, naj bi noben kmet ne zamudil, te prilike izdatno porabi. Znano je, da umetno gnojenje zemljo izboljša. Tomazeva moka je najcenejše gnojilo s fosforjevo kislino in je neobhodno potrebna, da se doseže lepe uspehe na polju in travniku.

Bolnike, ki slabo slišijo, katerim teče ali šumi v ušesih, ki so temporarno gluhi, opozarjamo na dra. Schmidt olje za sluh.

Motorji

za surovo olje z visokim pritiskom od 16 do 100 HP. Obratni troški 1 do 1¹/₂ vinarja za uro in konjsko moč. Benzin-, petrolin- in benecol-motorji ležeče in stoječe konstrukcije od 1 do 50 HP, ter lokomobilni od 2 do 20 HP. Obratni troški 5 do 6 vinarjev na uro in konjsko moč. 7b

J. Warchalowski

Dunaj, III. Paulusgasse 3. — Budapest, VI. Váci körút 37.

Ugodni plačilni pogoji. — Ceniki in obisk kupecv brezplačno.

